

**РЕВИЗИЈА
СВРСИСХОДНОСТИ
ПОСЛОВАЊА**

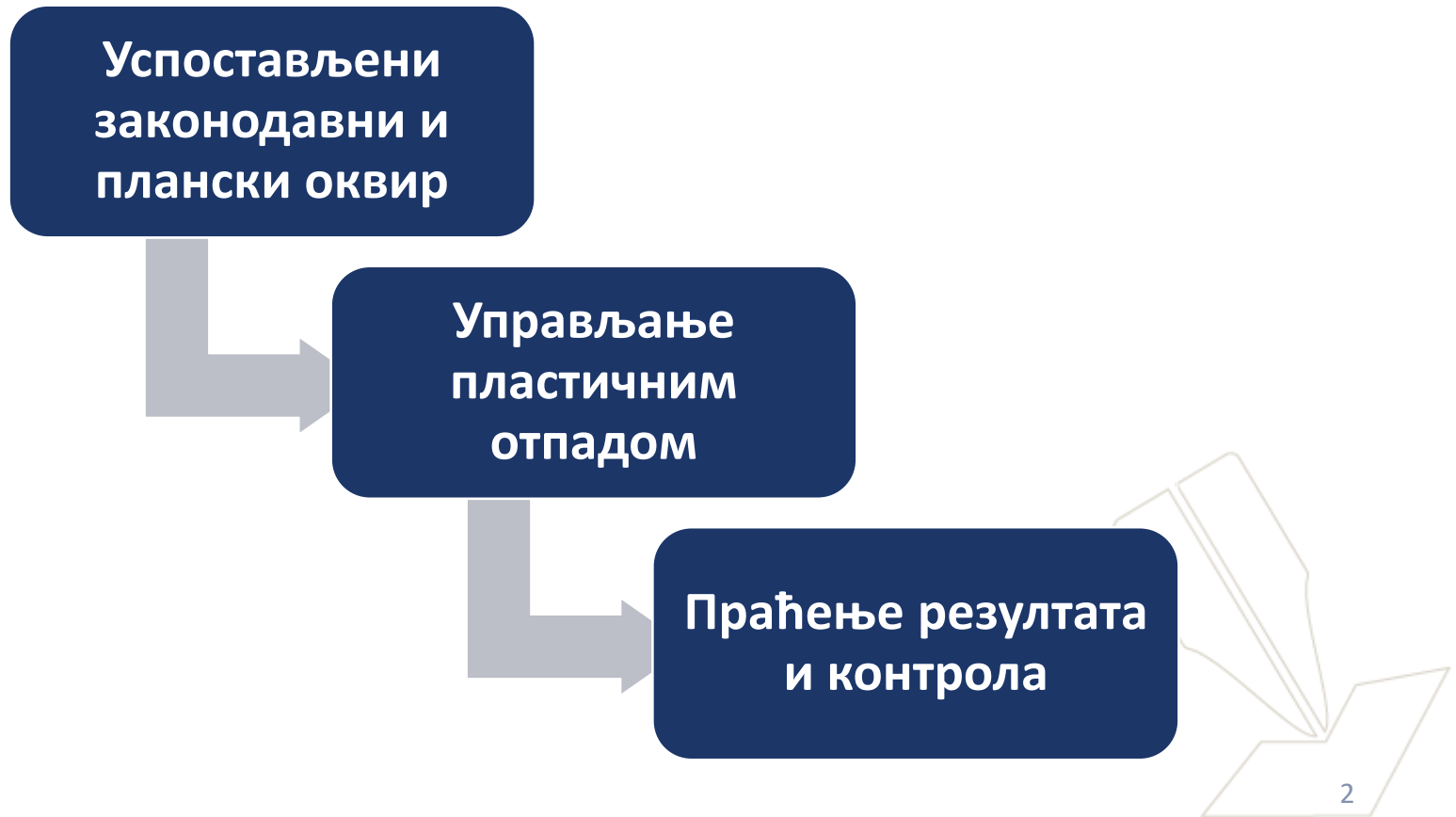
2020. година

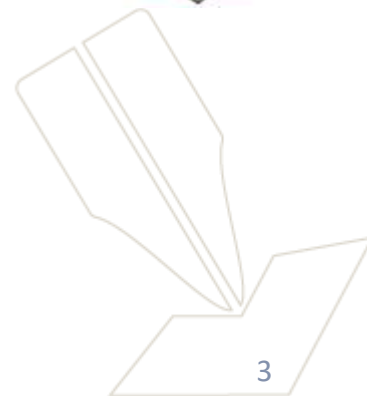
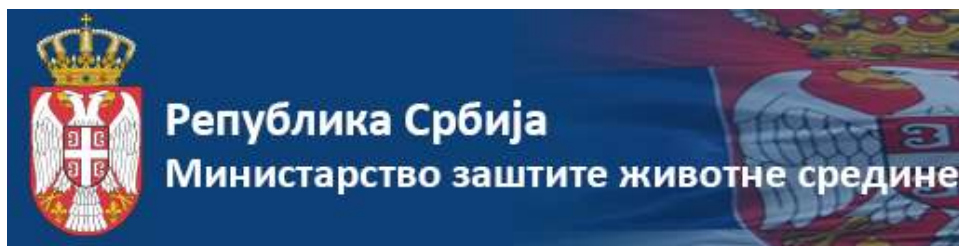
**Управљање
пластичним
отпадом**

Циљ ревизије је да испита да ли су надлежни органи успоставили законодавни и плански оквир као основу за ефективно и ефикасно управљање пластичним отпадом, као и да ли су пратили спровођење мера третмана пластичног отпада, и који резултати су постигнути у тој области

СУБЈЕКТИ РЕВИЗИЈЕ

КЉУЧНА ПОРУКА

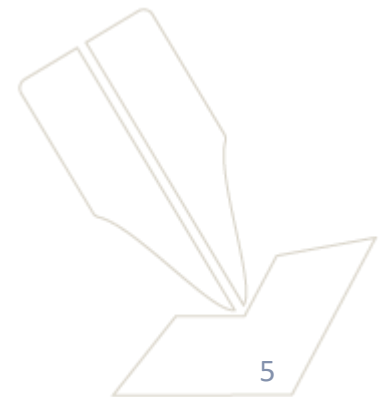
У циљу постизања **веће стопе рециклаже** пластичног отпада, потребно је унапредити систем **одвојеног сакупљања** комуналног отпада и примену начела **продужене одговорности произвођача**

ЗАКЉУЧАК 1: Успостављени законодавни и плански оквир не обезбеђује управљање пластичним отпадом у складу са принципима циркуларне економије

ЗАКЉУЧАК 2: Није успостављен систем управљања пластичним отпадом који би допринео ефикасној употреби ресурса и смањио негативан утицај отпада на животну средину

ЗАКЉУЧАК 3: Надлежни органи нису довољно пратили резултате спроведених мера управљања пластичним отпадом, што може довести до доношења неоправданих стратешких одлука о избору начина управљања отпадом

Прописи Републике Србије у области управљања отпадом највећим делом су усклађени са регулативом Европске уније, али нису створени механизми за њихову потпуну примену

Испуњености и усклађености области управљања отпадом са ЕУ регулативом

2008. године
циљ за рециклажу **пластичног**
амбалажног отпада **22,5%**

2020. године
циљ за рециклажу **комуналног**
отпада **50%**.

2019. године
циљ за рециклажу **пластичног**
амбалажног отпада **22,5%**

Није постављен циљ

Постојећи начин примене начела „продужене одговорности произвођача“ не гарантује одрживо коришћење ресурса и заштиту животне средине

Одговорност произвођача

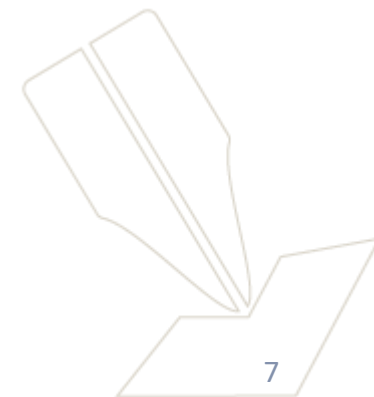
Продужена одговорност произвођача

плати накнаду

оператеру система
управљања амбалажним
отпадом

Буџет РС

Оператори система управљања амбалажним отпадом

Циљеви за поновно искоришћење и рециклажу

		Општи циљеви		
		2017.	2018.	2019.
Поновно искоришћење	%	50	55	60
Рециклажа	%	42	48	55
		Специфични циљеви за рециклажу		
		2017.	2018.	2019.
Папир/картон	%	47	53	60
Пластика	%	19	21	22,5
Стакло	%	31	37	43
Метал	%	34	39	44
Дрво	%	13	14	15

Извор: Уредба о утврђивању плана смањења амбалажног отпада за период 2015-2019.

Оператори преузимају амбалажу из

Комуналног отпада
28%

Некомуналног отпада
72%

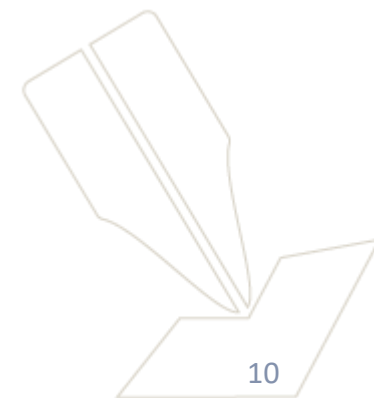
Нису реализовани сви циљеви дефинисани стратешким и планским оквиром

- 🇷🇸 Није усвојен Национални план управљања отпадом за период 2015-2019. године.
- 🇷🇸 Није усвојен Програм превенције стварања отпада
- 🇷🇸 15 јединица локалне самоуправе (10%) није донело локалне планове управљања отпадом.
- 🇷🇸 Стратегијом управљања отпадом планирана су 26 регионална плана управљања отпадом. Регионалним плановима је предвиђена изградња регионалних центара, регионалне санитарне депоније, постројења за сепарацију рециклабилног отпада и трансфер станицу. Од предвиђених 26 регионалних центара, отворено је 10, од чега су четири регионална центра завршена у потпуности по плану (Јагодина, Сремска Митровица, Суботица и Ужице) а још шест је почело са радом (Кикинда, Панчево, Лапово, Пирот, Врање, Лесковац).

Регионални центри управљања отпадом

Планирано Стратегијом	26
Почели са радом	10
Потпуно завршени	4

Регионални центар „Бањица“

Регионални центар „Дубоко“

Најразвијенији регионални центар за управљање отпадом у Србији

Изграђена трансфер станица у Чачку и центар за рециклажни отпад у Бајиној Башти

Основан регионални центар за управљање отпадом

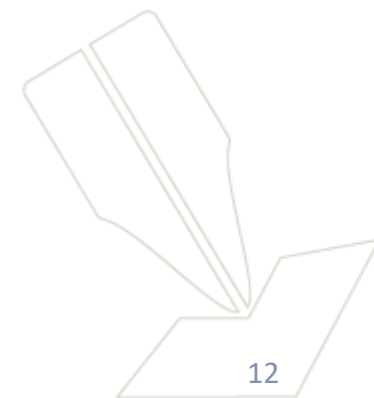
Основана регионална депонија

ЗАКЉУЧАК 1: Успостављени законодавни и плански оквир не обезбеђује управљање пластичним отпадом у складу са принципима циркуларне економије

ЗАКЉУЧАК 2: Није успостављен систем управљања пластичним отпадом који би допринео ефикасној употреби ресурса и смањио негативан утицај отпада на животну средину

ЗАКЉУЧАК 3: Надлежни органи нису довољно пратили резултате спроведених мера управљања пластичним отпадом, што може довести до доношења неоправданих стратешких одлука о избору начина управљања отпадом

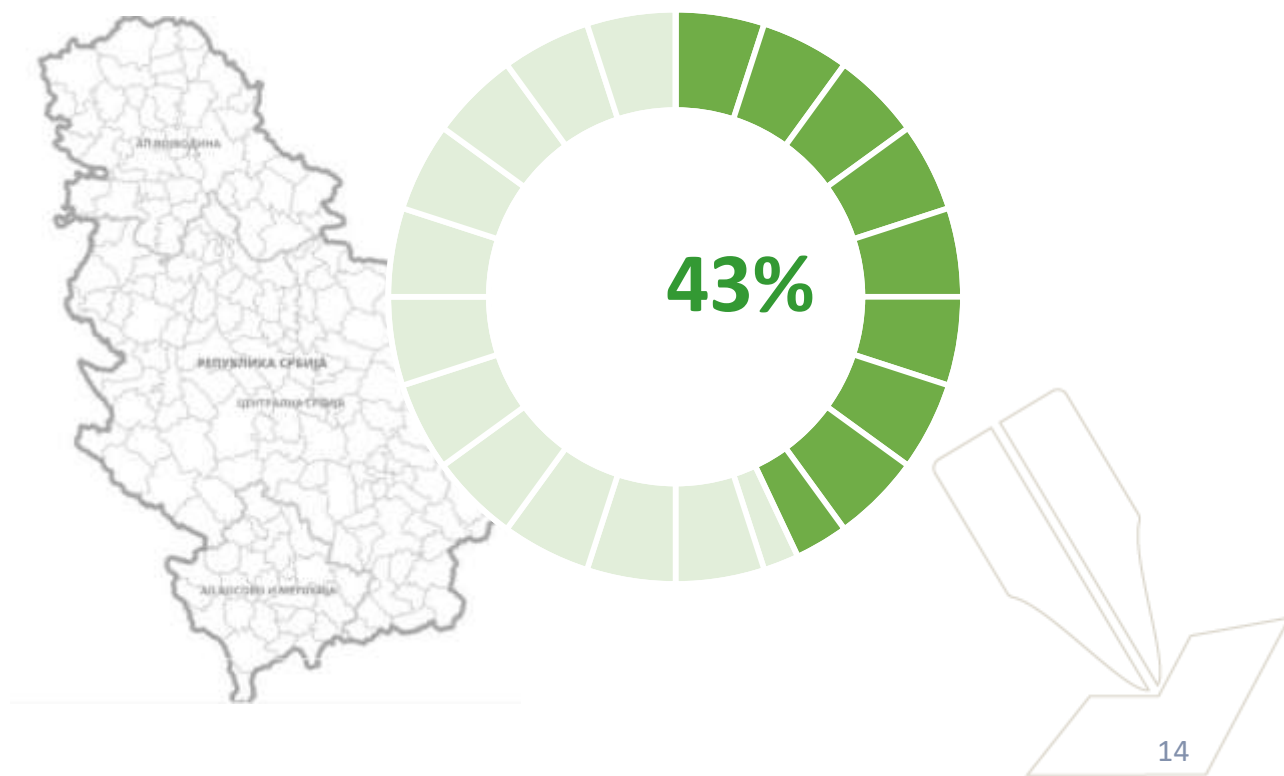
Циљеви и мере утврђени локалним плановима управљања отпадом за градове Београд и Нови Сад су делимично реализовани, што има за последицу да није у потпуности успостављен ефикасан систем управљања отпадом

Циљеви - Град Београд		статус
1	Замена постојећих контејнера од 1,1 м3 у градском језгру подземним контејнерима	
2	Прикупљање прецизних података о количинама отпада	
3	Одређивање локација за постављање контејнера за сакупљање отпада	
4	Постављање контејнера за селективно сакупљање рециклабилног отпада	
5	Постављање канти од 240 л за сакупљање рециклабилног отпада	
6	Изградња 14 центара за одвојено сакупљање рециклабилног отпада	
7	Обезбеђење индустријских капацитета за поновну употребу рециклабилног отпада	
8	Успостављање система одвојеног сакупљања опасног отпада из домаћинства	
9	Развијање свести о потреби правилног поступања са отпадом, пре свега код деце	

Циљеви - Град Нови Сад		статус
	Изградња и постављање подземних контејнера	
	Израда програма сакупљања отпада и опасног отпада из домаћинства	
	Обезбеђивање канти за сакупљање „суве“ компоненте отпада	
	Постављање посебних контејнера за ПЕТ амбалажу 100 % покривеност, 1.000 ком	
	Обезбеђивање простора за привремено складиштење рециклабилних материјала	
	Израда пројекта санације највећих дивљих депонија на територији града	
	Одвојено сакупљање опасног отпада из домаћинства	
	Активности на едукацији становништва о рециклабилним материјалима	

У Републици Србији не постоји системски организовано одвојено сакупљање отпада, због чега су умањене количине отпада доступног за рециклажу

- 🇷🇸 ЈЛС су имале законску обавезу да уведу одвојено сакупљање отпада најкасније до 2019. године
- 🇷🇸 данас у Републици Србији не постоји системски организовано одвојено сакупљање отпада јер је 43% ЈЛС успоставило одвојено сакупљање отпада, а удео одвојено сакупљеног отпада у укупном комуналном отпаду је 5%.

Град Београд

Сакупљање

Балирање

Транспорт

Селекција

Разврставање

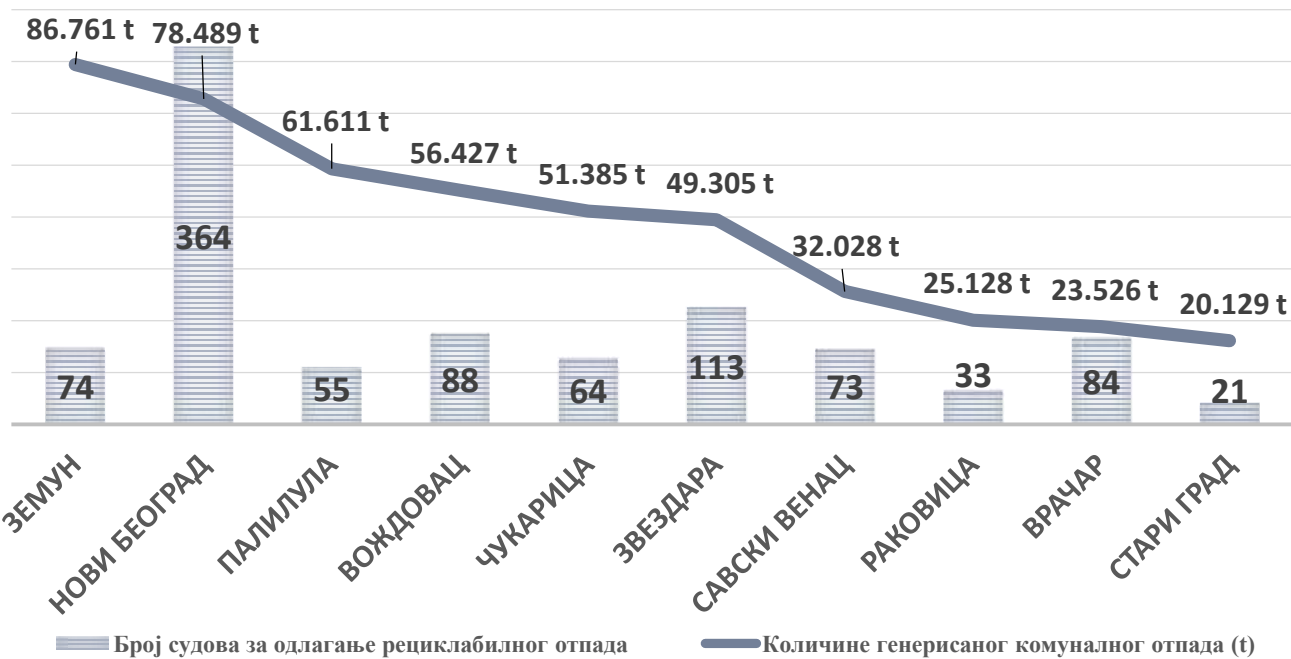

Град Београд

Рециклажна острва

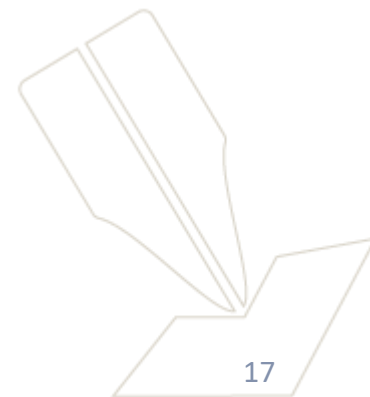
Подземни контејнери за одлагање рециклабила

Акција „Еко-кеса за чистији град“

- ❏ Од 2012. године ЈКП „Градска чистоћа“ спроводи акцију „Еко-кеса за чистији град“
- ❏ Сви грађани који су заинтересовани за одвајање рециклабилног отпада могу се пријаве за доделу еко кеса
- ❏ Након што грађани изнесу попуњену „Еко-кесу“ остварује се право на **20% попушта** на услугу одношења смећа на уплатници Инфостана.
- ❏ На дан 31.12.2019. године у пројекту „Еко-кеса за чистији град“ је учествовало 7.938 домаћинстава, што представља свега **1,34%** укупног броја домаћинстава.

Град Нови Сад

Сакупљање

Балирање

Транспорт

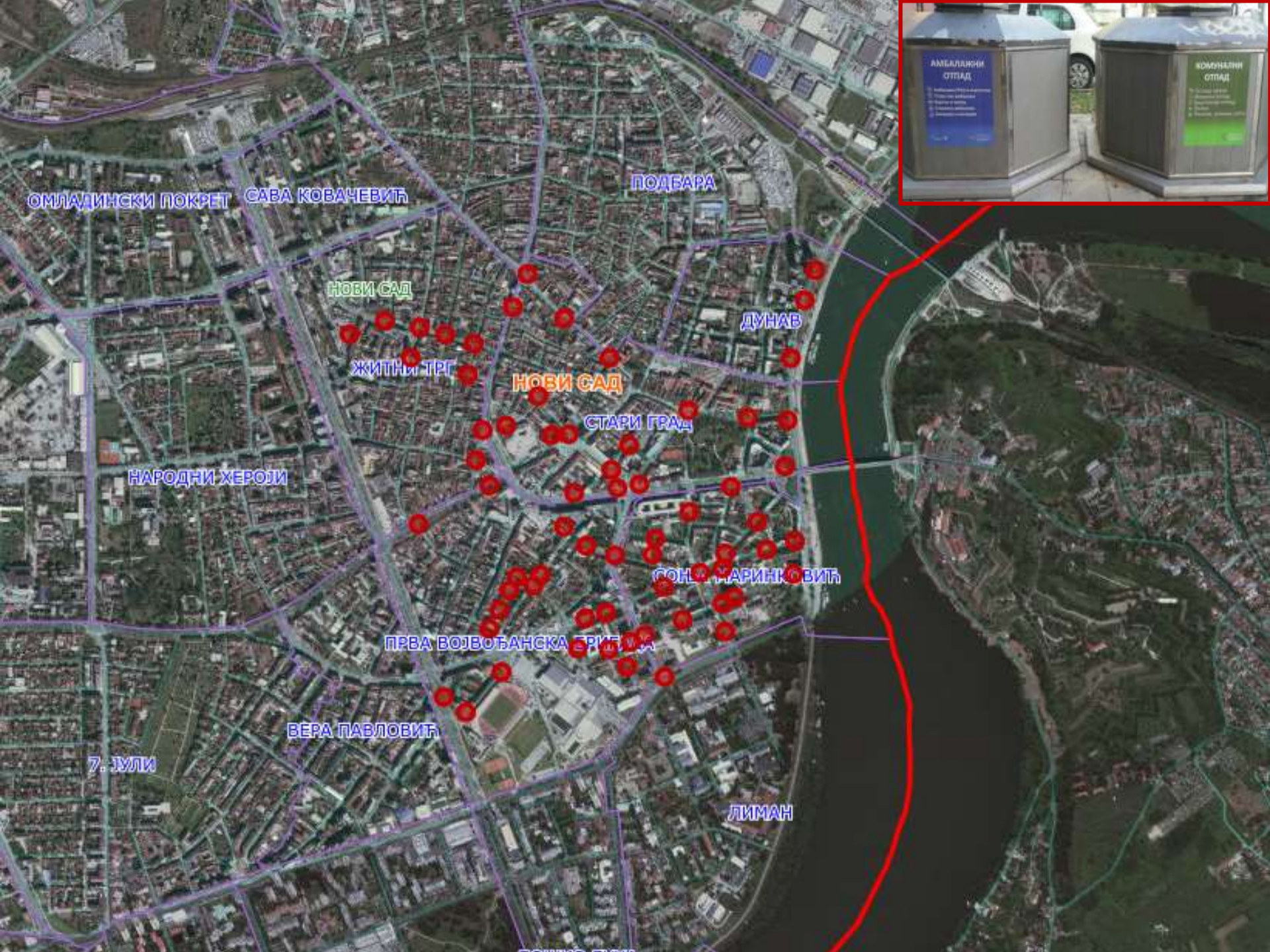

Селекција

Разврставање

ОМЛАДИНСКИ ПОКРЕТ САВА КОВАЧЕВИЋ

ПОДБАРА

НОВИ САД

ДУНАВ

ЖИТНИ ТРГ

НОВИ САД

СТАРИ ГРАД

НАРОДНИ ХЕРОЈИ

СОЦ. МАРИНКОВИЋ

ПРВА ВОЈВОЂАНСКА БРИГАДА

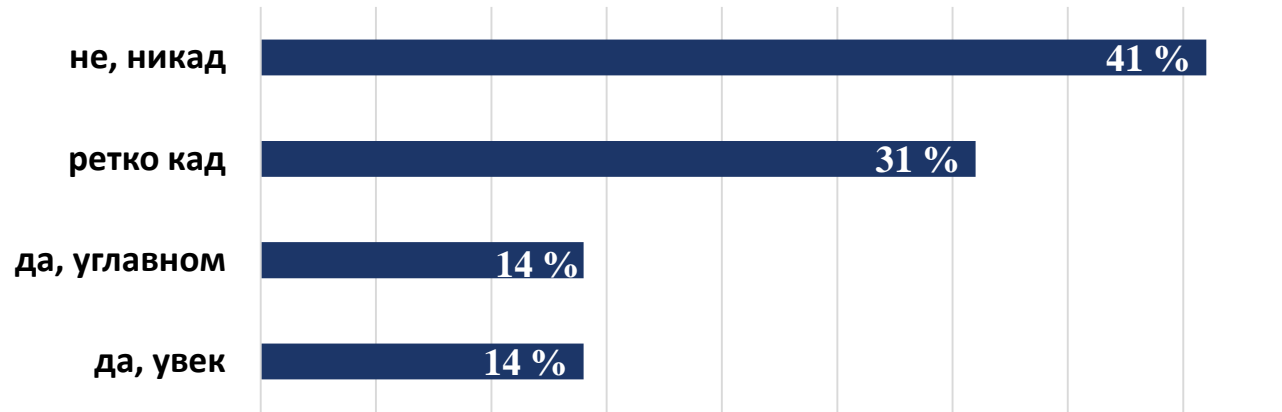
БЕРА ПАВЛОВИЋ

7. ЈУЛИ

ЛИМАН

Да ли рециклирате?

Зашто не?

Извор: ДРИ на основу Извештаја истраживања, Фактор плус

Надлежни органи нису у довољној мери препознали значај спровођења образовних и информативних активности у циљу мањег стварања пластичног отпада

- Оператер управљања амбалажним отпадом је дужан да обавештава јавност и крајње кориснике о сврси, циљевима, начину и месту сакупљања амбалаже као и могућностима поновног искоришћења и рециклаже амбалажног отпада.
- Већина спроведених информативних активности оператера у 2019. години је у Граду Београду. Нису постављени критеријуми и мере учинка у области спровођења образовних и информативних активности, нити је утврђена висина расхода који су оператери дужни да одреде по овом основу
- Градови Београд и Нови Сад су у 2019. години спроводили активности у циљу подизања јавне свести о заштити животне средине и значаја рециклаже

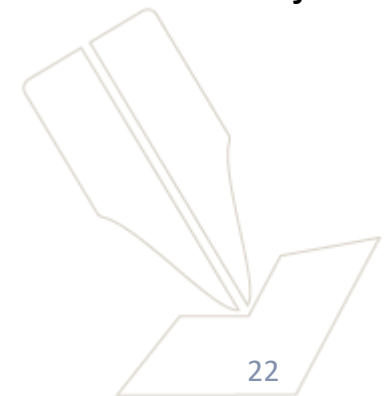

	2019	% буџета
Град Београд	115.887	0,01
Град Нови Сад	44.805	0,02

Извршени расходи по основу спроведених образовних и информативних активности у хиљадама динара

Да би се унапредио систем сакупљања рециклабилног отпада, потребно је укључити неформалне сакупљаче у постојећи систем сакупљања отпада

- 🗑️ Све посуде за сакупљање рециклабилног отпада које се налазе на јавним површинама територије градова Београда и Новог Сада су у власништву јавних комуналних предузећа. Сав отпад који се налази у овим посудама је својина предузећа.
- 🗑️ Према наводима представника ЈКП, и у Београду и у Новом Саду неформални сакупљачи отуђе у просеку 50% рециклабилног отпада из посуда које су у власништву ЈКП.
- 🗑️ Да би се унапредио систем сакупљања рециклабилног отпада, потребно је укључити неформалне сакупљаче у постојећи систем сакупљања отпада. Градови нису предузимали мере заштите имовине и није препознат значај и потреба укључивања неформалног сектора у систем.

Неформални сакупљачи

Београд

Извор: ЈКП „Градска чистоћа“

Нови Сад

Извор: ЈКП „Чистоћа“

35.000 – 50.000	број неформалних сакупљача у Србији (процена)
2.000 – 3.500	број неформалних сакупљача пластичног амбалажног отпада (ПЕТ)
750	број сакупљених пластичних боца једног сакупљача по дану
14.267 t	ПЕТ амбалаже сакуљено од стране физичких лица у 2019.
214 милиона динара	остварени приходи физичких лица у 2019. години од ПЕТ (процена)
50%	процена стопе отуђених рециклабила у Београду и Новом Саду
(14 милиона динара)	годишњи губитак ЈКП „Градска чистоћа“ (процена)

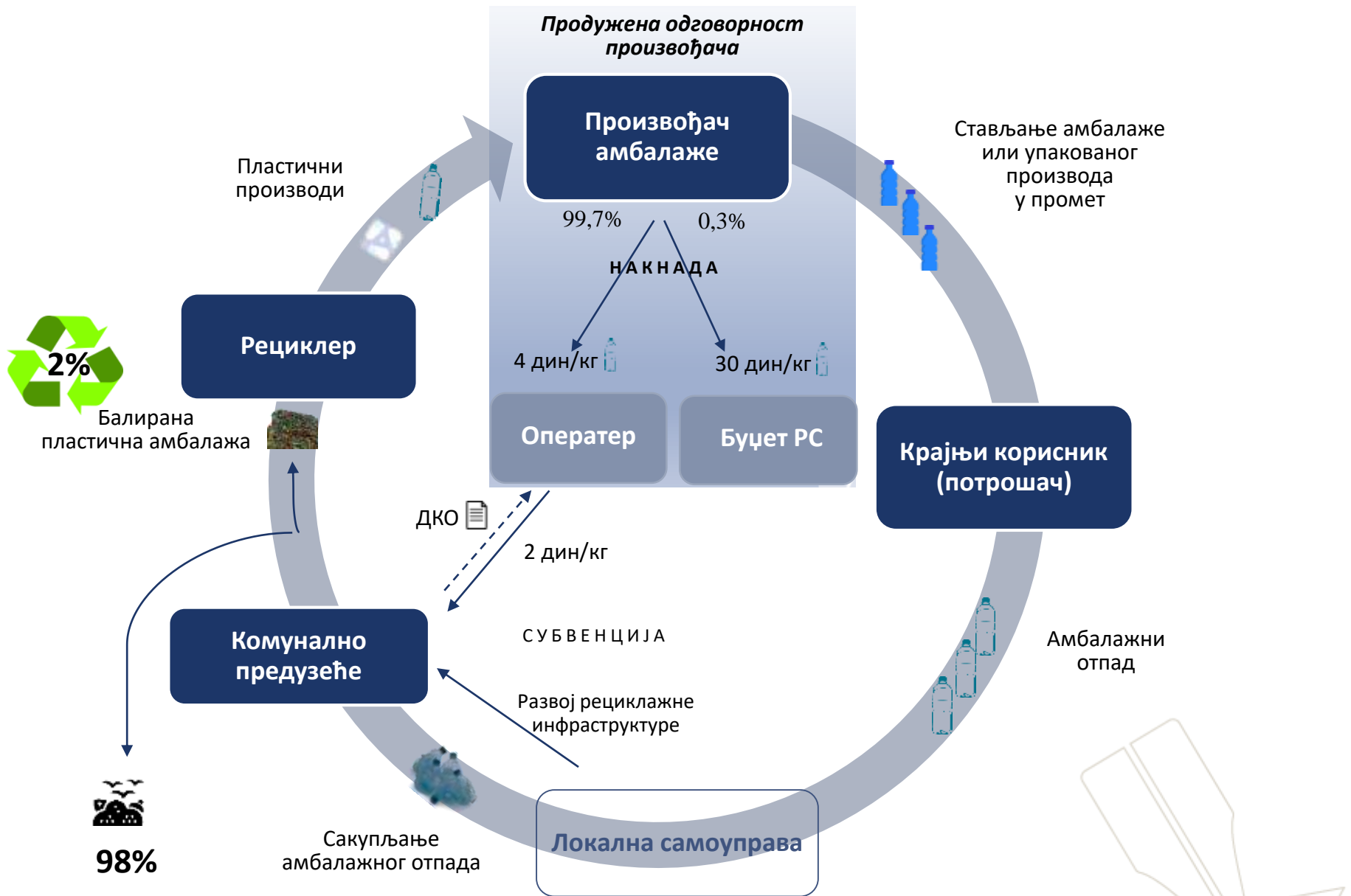
Није успостављена адекватна координација између субјеката система управљања отпадом, што има за последицу недовољно улагање у систем одвојеног сакупљања отпада

📌 Сви субјекти система заштите животне средине дужни су да међусобно сарађују и обезбеђују координацију

📌 Субјекти система управљања амбалажним отпадом су:

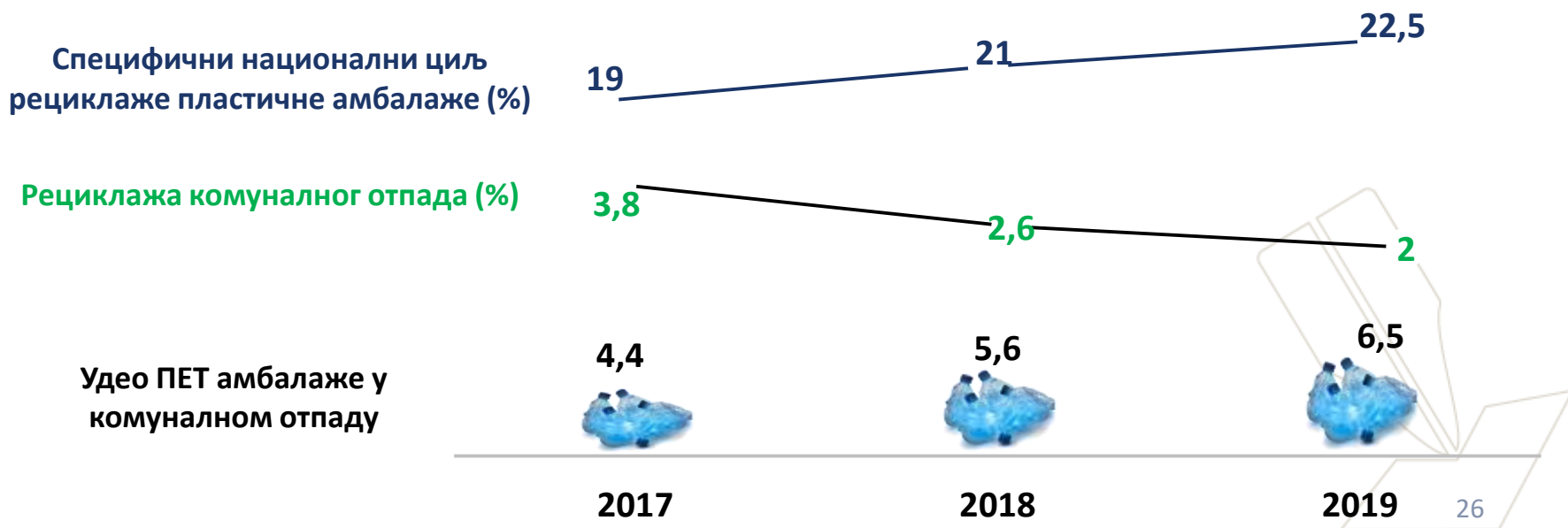
1. Произвођач – правно лице које: производи амбалажу/увози сировине за производњу амбалаже и амбалажу; пакује/пуни амбалажу; ставља у промет амбалажу;
2. Оператер система управљања амбалажним отпадом;
3. Крајњи корисник - потрошач;
4. Локална самоуправа - уређује и организује селекцију и одвојено сакупљање отпада;
5. Комунална предузећа – субјекти који обављају комуналну делатност управљања комуналним отпадом;
6. Рециклер - врши пријем, контролу, мерење и евидентирање преузетих количина неопасног отпада; разврстан отпад третира.

Систем управљања комуналним пластичним амбалажним отпадом (2019)

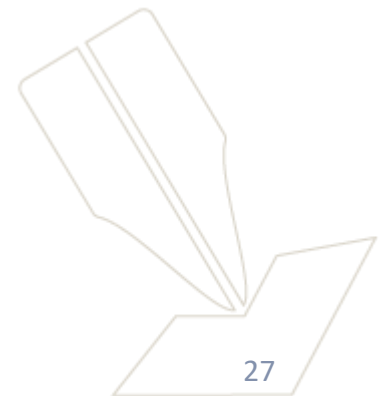
- Систем продужене одговорности произвођача подразумева да произвођач треба да покрије трошкове организовања сакупљања, сортирања и обраде одвојено сакупљеног отпада умањеног за остварене приходе од продаје издвојених секундарних сировина (пун нето трошак).
- Пун нето трошак ЈКП „Градска чистоћа“ за 2019. годину износи 164 милиона динара, а за ЈКП „Чистоћа“ 114 милиона динара. Оператери су у 2019. години путем субвенција за пластичну амбалажу покрили само 2% нето трошкова комуналних предузећа.
- Као резултат, стопа рециклаже комуналног отпада је мања из године у годину, и у 2019. години износи 2%, а количине пластичне амбалаже у комуналном отпаду се повећавају. Произвођачи пластичне амбалаже преко оператора испуњавају специфичне циљеве рециклаже пластичне амбалаже, који су сваке године већи.

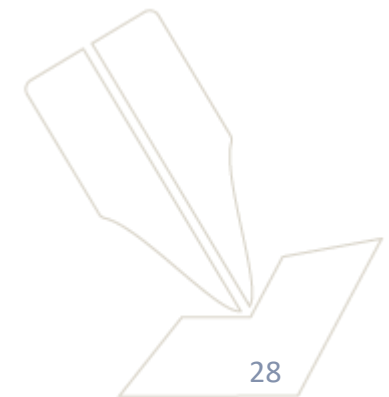
ЗАКЉУЧАК 1: Успостављени законодавни и плански оквир не обезбеђује управљање пластичним отпадом у складу са принципима циркуларне економије

ЗАКЉУЧАК 2: Није успостављен систем управљања пластичним отпадом који би допринео ефикасној употреби ресурса и смањио негативан утицај отпада на животну средину

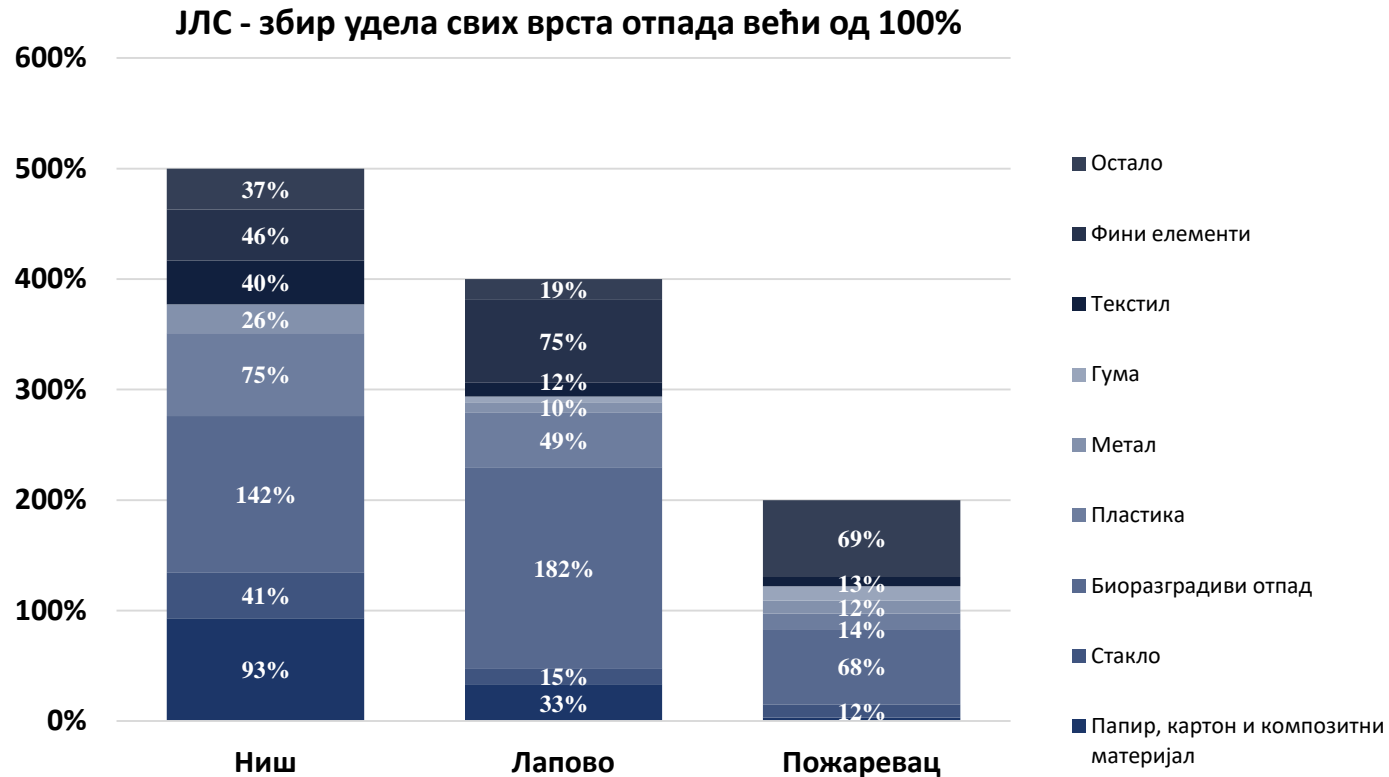
ЗАКЉУЧАК 3: Надлежни органи нису довољно пратили резултате спроведених мера управљања пластичним отпадом, што може довести до доношења неоправданих стратешких одлука о избору начина управљања отпадом

Не постоје тачне и поуздане евиденције о производњи и управљању комуналним отпадом

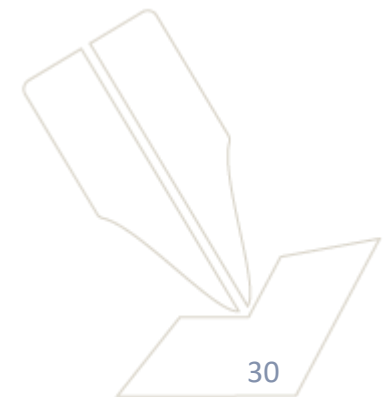

Не постоје тачне и поуздане евиденције о производњи и управљању комуналним отпадом

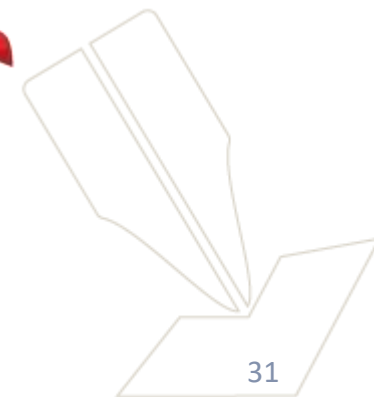
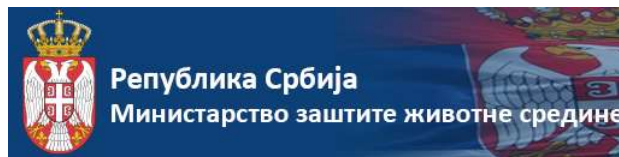
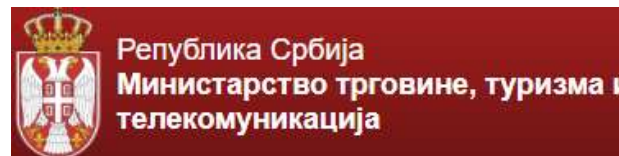

У периоду 2017 – 2019 године није била усвојена методологија за израчунавање стопе рециклаже комуналног отпада, што може утицати да подаци о стопи рециклаже нису поуздани

- С обзиром на чињеницу да у 2019. години 35% ЈЛС није доставило податке о произведеном комуналном отпаду и да је само 37 комуналних предузећа доставило податке о количини комуналног отпада предатих на неку од операција поновног искоришћења, постоји ризик да објављени званични подаци о стопи рециклаже комуналног отпада на основу извршене процене нису поуздани.

Надлежни органи нису вршили инспекцијски надзор над применама Закона о амбалажи и амбалажном отпаду

МИ МОЖЕМО НАПРАВИТИ ПРОМЕНУ

ХВАЛА НА ПАЖЊИ

kancelarija@dri.rs

www.dri.rs

